

ברכה לקבוצת "אילה" בסיום המוסד / לייבוש קוצר

ידיעות עין השופט - 12 ביולי 1957

סקירה ומבט חטוף על חייה והתפתחותה של קבוצת "אילה" בעין השופט – הם למעשה מבט על התפתחותו של הקיבוץ ושיטות חינוך ילדיו, מאז עלותו על הקרקע, עד היום בו הקבוצה מצטרפת כגוף חי ותוסס, כחברים שווי זכויות וחובות לקיבוץ, העתידים לתרום את חלקם להתפתחות המשק ולגיבוש החברה על כל שכבותיה.

בתום תקופה ולאור הניסיון החינוכי הרב שהצטבר בתוכנו, אנו מפליגים לימים רחוקים וזוכרים אורות וצללים, הצלחות וכישלונות, ימי שמחה וגם דאגה רבה.

אנו מבקשים את סליחתכם, ילדים, על ששימתם לנו במשך שנים לפני ניסיון בדרך החיפוש הארוכה, והמאמצים לעיצוב דמותכם, למען תוכלו ותרצו להמשיך במשימה אותה החלו הוריהם. כל רעיון, חדש או ישן, נתקבל בזרועות פתוחות כתורה מסיני, ונעשו ניסיונות. אתם האובייקטים הצעירים לניסיונותינו - סבלתם ושתקתם, גם בכיתם וצרחתם. לבנו ואוזנינו היו לא פעם אטומים למשמע צריחותיכם, כי צעירים היינו ומחוסנים נגד דברים פעוטים וקלי ערך.

הפעם אפשר לגלות לכם - משנת חייכם הראשונה רצינו לנטוע בכם, ובבת-אחת, את ההרגל והרצון לחיי שיתוף מלאים. כשרק הוצאנו אתכם לאור השמש – השכבנוכם בלולים משותפים, קבוצות-קבוצות, והכרזנו על חופש הפרט, כמו בקיבוץ. הכרנו את "חוק התורשה" והאמנו כי, כשם שהוריהם מסתדרים ביניהם – תסדרו גם אתם. והתוצאות היו "כל דאלים גבר". היו ילדים קבועים ששכבו על בטנם והרטיבו את רצפת הלולים בדמעוניהם, ואחרים רכבו וקפצו עליהם כמו על חמורים, ופניהם קרנו מאושר ושמחה.

המטפלות הציצו מפעם לפעם דרך החלון ולא התערבו. וכשהזדמן אחד ההורים למקום – גם הוא לא התערב, רק עשה מאמץ עליון למען לחדור לבעיה ולהבין את התועלת שבדבר. בית התינוקות בו שכנתם היה קודש הקודשים. כל הקרב אליו רחץ וטיהר עצמו ג' פעמים. לאמהות שלכם הייתה הזכות להחזיקכם בידיהן שלוש-ארבע פעמים ביום למען להיניקכם. לא כן האבות. זכותם עליכם פגה ברגע שראיתם את אור העולם. כעני בפתח, בחסות סינורה של האם, היו נעמדים מאחורי מיטתכם, למען, חלילה, לא תשגיחו בהם – האורחים הבלתי קרואים – ותסיחו דעתכם מהאוכל. וכאשר קרתה תקלה כשלהי – השתעלתם, הקאתם, הרטבתם באמצע האוכל או גיהקתם ("גרעבץ" בלעז) לפני האוכל – בכול הם היו אשמים, וידעו להתרחק ממקום המעשה במהירות.

פרשה בפני עצמה הייתה עניין האוכל. אכלתם במידה. לכל אחד היה "תקציב אישי". לאחד 120 גרם, לשני 150 גרם וכו'. באמצע האוכל שקלו אתכם כמה פעמים למען לא תעברו על התקציב. היו ילדים שמנתם הקצובה שימשה להם "דיאטה רזון", והם מחו בכל כוחם נגד הקיפוח, ואז נשכבו במיטתם ונרדמו תוך מחאה.

לעומת זאת, אלה מכם שלא יכלו לעכל את מנתם בגלל חוסר תיאבון, הרגשה לא טובה, או לפעמים בגלל דייסה לא כל כך טובה – לא נחסך כל מאמץ לטובתכם ולמען בריאותכם – למען להאכילכם בכל האמצעים שעמדו לרשותנו. רק במידה שידעתם להתארגן יחד ולהכריז על שביתת רעב, ידענו שלא בנו האשמה, כי אם בדייסה...

כשהתעוררתם בלילות לא שמנו לב לצעקותיכם הפראיות. לא קיבלתם טיפת מים להשיב את נפשכם, וזאת למען לא לקלקל את תאבונכם לארוחת בוקר.

בהיותכם פעוטים דאגנו לכם מאוד. כשאחד מכם חלה – במחלה קלה כקשה – בודדנו אותו מיתר חבריו והשכבנו אותו בחדר הוריו, ואז הוא עשה חיים; אכל הרבה סוכריות במקום הארוחות הרגילות. הוריו מדדו לו את החום כל חצי שעה מבלי שהמטפלת תדע על כך. בלילה, כשהיה ישן שינה מתוקה, היו מעירים אותו כדי להגיד שוב "שלום", או למען להוכיח שהוא מכיר את אבא ואמא בחושך.

וכשהוריו היו נרדמים, הוא היה מעיר אותם, וכך נמשך המשחק עד אור הבוקר. כשהחלים הילד ממחלתו וחזר לבית הילדים היו צרות רבות. קשה היה לו להשתחרר מהזיכרונות הנעימים בבית הוריו. לכן החלטנו ליצור לילד החולה תנאים מתאימים בתקופת האיזולציה, שיוכל ביתר קלות לחזור לחיים הנורמאליים בבית הילדים. מאז פנינו לילד חולה חדר בקצה המחנה – למען לא ידביק ילדים עוברים ושבים. כה בודד ומבודד בילה הילד עם עצמו ימים ולילות, מחוץ לשעות הקצרות שהיה עם הוריו. יש להגיד לשבחכם, ילדים, שעמדתם בכבוד ובגבורה בימי ניסיון אלה, ובעיקר בלילות חורף ארוכים, כשהגשם דפק על חלון חדרכם ורעמים וברקים לא נתנו לכם להירדם שעות על גבי שעות. בעוברכם כיום בלילות על פני בתי הילדים שלנו, שמתם לב בוודאי שקרני אור החשמל בוקעים מכל בית ומרפסת (למרות הקיצוב בחשמל). בימים ההם היה אחרת. בנים יחידים הייתם לנו וכה אהבנו אתכם, שלא יכולנו להשלים עם זה שקרני אור ידקרו את עיניכם היפות ויפריעו לשנתכם השלווה. ילדינו הקטנים כיום כה התרגלו לתופעה מוזרה זו – לישון באור, שהם מתעוררים בבכי כשהחשמל נכבה במקרה. מי יודע אם ויתורנו בשטח זה לא יהיה בעוכרינו. ילדים אלה, כשיגיעו לגילכם ויצטרפו כחברים לקיבוץ, לא יוכלו להיגמל מהרגל משונה זה ויצטרכו לישון באור כל ימי חייהם.

קשה ומייגעת הייתה הפרידה מכם לפני השינה. בתחבולות שונות ומשונות הארכתם את רגעי הפרידה על ידי תוספת כל מיני ברכות כגון: "שינה מתוקה – לילה טוב", "בטוב תלוננו", "תלוננו בטוב", "שלום", וחזור חלילה – אתם מברכים ואנו עונים אחריכם כמו תוכים. כזכור לכם, היינו נפרדים מאחורי הדלת של בית הילדים למען לא להפריע בעבודת ההכנה לקראת השינה. ולכם היו קפריזות משונות. רציתם דווקא שאבא ואימא יעברו את הסף, יתירו את שרוכי נעליכם, יפשיטו את בגדיכם או ינשקו על מצחכם, ודווקא ליד מיטתכם. בכל כוחנו התגוננו נגד תופעות אלו, הנוגדות את עקרונות החינוך המשותף. אולם יש להודות שלא פעם גבר רצונכם על הכרתנו העמוקה, ובלב כבד וברגשי אשם נכנענו לכם. בחיפזון ומתיחות סידרנו את עניינינו לאחר יום עבודה קשה – כדי להיות ערוכים ומוכנים לקבל את פניכם. ובשעות אלו היינו בידיכם כחומר ביד היוצר. מה לא עשיתם מאיתנו? גמלים, חמורים, התולים וכלבים. ברצותכם – ייללנו, ברצותכם – נבחנו. קילומטרים זחלנו על ארבע לאורכו ולרוחבו של הדשא הגדול ואתם על גבנו, ולא פעם הזמנתם חבר נוסף על גב זה, כי בשניים יותר שמח. מרחקים עצומים השתרכנו אחריכם בערבי קיץ ארוכים למרחבי שדות וגנים, לשדות כלניות ורקפות – עד שעות החשיכה.

ברצותכם – לספורטאים היינו, ולא פעם ברגל צולעת רצנו מרחקים למען תראו ותתגאו בנו. קפצנו על מכשולים, עלינו על גדרות, טיפסנו על עצים – כי כך רציתם. את ימי המנוחה והשבת בילינו בנגרייה ובמסגרייה בעשיית צעצועים בשבילכם. בימים ההם לא נהגנו לקנות צעצועים. היודעים אתם למה? כי לא היה לנו כסף למותרות אלה. וכמה שמחנו בשמחתכם כשקיבלתם את המתנה מעשה ידינו. לא מעט צרות גרמתם לנו בהיותנו בעבודה. ערכתם ביקורי בית בחזרינו, הכתמתם בדיו את מצעינו, גרמתם לדליקות מאחורי בתינו (מי מכם זוכר את השריפה בחורשה בחצר, שבקושי השתלטנו עליה?). פתחתם את מחסן המטבח ומילאתם את כיסיכם בסוכר, שהיה בצמצום רב. לאט לאט גדלתם לנגד עינינו – מתינוקות ופעוטים – הייתם לילדים גדולים ותלמידים בבית הספר. עולמות חדשים נתגלו לעיניכם – בעיות חדשות, חיי חברה ערים ותוססים. כפויי טובה הייתם. לא זכרתם את כל הטוב שהענקנו לכם. רצינו שתמשיכו להיות שלנו, ורק שלנו, ואתם הייתם לעצמאיים. בערבים חיפשנו אחריכם שעות על גבי שעות בכל פינות המשק, ולא פעם לא מצאנוכם בכלל. גערנו, נזפנו, הבטחתם ולא קיימתם, עד שהסתגלנו למצב וידענו להימצא בקרבתכם במגרשי המשחקים ומקומות המפגש עם חבריכם.

כשעליתם למוסד ומספר הפגישות בינינו הצטמצם לאחת או שתיים בשבוע, חרדנו לגורלכם, אך שמחנו כי ראינו אתכם בפריחתכם.
כך צמחתם וגדלתם מילדים לאנשים בעלי הכרה והשכלה. מוגנים על ידי הורים ומחנכים, הנכם עומדים להצטרף לאלה המגנים על הארץ וגבולותיה. אנו תקווה שתקופה זו תחשל את גופכם ורוחכם. תחזרו הביתה בריאים ושלמים ויחד נמשיך במפעל.
"עוד לא נותקה השרשרת"...